

Νάτσης Δημήτρης

Αρχαία Ελληνικά Β' Λυκείου : Λυσίας, ὑπὲρ Μαντιθέου με βάση τον νέο τρόπο εξέτασης και με τράπεζα θεμάτων

- Κριτήρια αξιολόγησης με θέματα της τράπεζας θεμάτων 2021-2022 [& απαντήσεις].
- Θέματα της παλιάς τράπεζας θεμάτων 2014-2015 προσαρμοσμένα στο νέο σύστημα - για ωριαία τεστ- [με απαντήσεις].
- Κριτήρια αξιολόγησης για κάθε ενότητα με βάση το νέο σύστημα [με απαντήσεις].
- Παλαιά θέματα πανελληνίων της Β' Λυκείου προσαρμοσμένα στο νέο σύστημα [& απαντήσεις].

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

A. Κριτήρια αξιολόγησης Αρχαίων με θέματα της τράπεζας θεμάτων 2021-2022 (με τις απαντήσεις)	5
1 ^ο Θέμα 14591 : πλήρες κριτήριο Λυσίου, Ὑπὲρ Μαντιθέου 1-3§	6
2 ^ο Θέμα 14594 : πλήρες κριτήριο Λυσίου, Ὑπὲρ Μαντιθέου 4-6§	11
3 ^ο Θέμα 14609 : πλήρες κριτήριο Λυσίου, Ὑπὲρ Μαντιθέου 8-9§	17
4 ^ο Θέμα 14613 : πλήρες κριτήριο Λυσίου, Ὑπὲρ Μαντιθέου 10-11§	23
5 ^ο Θέμα 14621 : πλήρες κριτήριο Λυσίου, Ὑπὲρ Μαντιθέου 12-13§	28
6 ^ο Θέμα 14622 : πλήρες κριτήριο Λυσίου, Ὑπὲρ Μαντιθέου 18-19§	34
7 ^ο Θέμα 14623 : πλήρες κριτήριο Λυσίου, Ὑπὲρ Μαντιθέου 19-21§	40
B. Θέματα της παλιάς τράπεζας θεμάτων 2014-2015 προσαρμοσμένα στο νέο σύστημα (με τις απαντήσεις)	46
1 ^ο Θέμα : 5 ^ο θέμα της τράπεζας θεμάτων (1-3 §)	47
2 ^ο Θέμα : 22 ^ο θέμα της τράπεζας θεμάτων(4-7 §)	53
3 ^ο Θέμα : 64 ^ο θέμα της τράπεζας θεμάτων (9-11 §)	61
4 ^ο Θέμα : 106 ^ο θέμα της τράπεζας θεμάτων (14-15 §)	68
5 ^ο Θέμα : 143 ^ο θέμα της τράπεζας θεμάτων (18-19 §)	74
Γ. Κριτήρια αξιολόγησης με βάση το νέο σύστημα (με τις απαντήσεις)	80
1 ^ο Θέμα : Προοίμιο (1-3 §)	81
2 ^ο Θέμα : Διήγησις (4-5 §)	87
3 ^ο Θέμα : Διήγησις (6-7 §)	93
4 ^ο Θέμα : Διήγησις (9-12 § A)	98
5 ^ο Θέμα : Διήγησις (9-12 § B)	105
6 ^ο Θέμα : Διήγησις (15-17 §)	112
7 ^ο Θέμα : Διήγησις (18-19 §)	121
8 ^ο Θέμα : Επίλογος (20-21 §)	128

Δ. Θέματα πανελληνίων προσαρμοσμένα στο νέο σύστημα (με τις απαντήσεις)	135
Πανελλήνιες 2002 (7-8 §)	136
Πανελλήνιες 2003 (1-3 §)	141
Πανελλήνιες 2004 (19-21 §)	147
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	154

**Α. ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΜΕ ΘΕΜΑΤΑ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΘΕΜΑΤΩΝ 2021-
2022 ΜΕ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ**

**1.ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΣΤΑ ΑΡΧΑΙΑ Β' ΛΥΚΕΙΟΥ ΜΕ ΤΡΑΠΕΖΑ
ΘΕΜΑΤΩΝ [14591] : Λυσίου, Ὑπὲρ Μαντιθέου 1-3§**

Λυσίου, Ὑπὲρ Μαντιθέου 1-3§ [Τ.Θ.]

Εἰ μὴ συνήδη, ὦ βουλή, τοῖς κατηγοροῖς βουλομένοις ἐκ παντὸς τρόπου κακῶς ἐμὲ ποιεῖν, πολλὴν ἂν αὐτοῖς χάριν εἶχον ταύτης τῆς κατηγορίας· ἡγοῦμαι γὰρ τοῖς ἀδίκως διαβεβλημένοις τούτους εἶναι μεγίστων ἀγαθῶν αἰτίους, οἵτινες ἂν αὐτοὺς ἀναγκάζωσιν εἰς ἔλεγχον τῶν αὐτοῖς βεβιωμένων καταστῆναι. Ἐγὼ γὰρ οὕτω σφόδρα ἐμαυτῶ πιστεύω, ὥστ' ἐλπίζω καὶ εἴ τις πρὸς με τυγχάνει ἀηδῶς [ἢ κακῶς] διακείμενος, ἐπειδὴν ἐμοῦ λέγοντος ἀκούση περὶ τῶν πεπραγμένων, μεταμελήσειν αὐτῶ καὶ πολὺ βελτίω με εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον ἡγήσεσθαι. Ἄξιῶ δέ, ὦ βουλή, ἐὰν μὲν τοῦτο μόνον ὑμῖν ἐπιδείξω, ὡς εὖνους εἰμὶ τοῖς καθεστηκόσι πράγμασι καὶ ὡς ἠνάγκασμαι τῶν αὐτῶν κινδύνων μετέχειν ὑμῖν, μηδὲν πῶ μοι πλέον εἶναι· ἐὰν δὲ φαίνωμαι περὶ τὰ ἄλλα μετριῶς βεβιωκῶς καὶ πολὺ παρὰ τὴν δόξαν καὶ [παρὰ] τοὺς λόγους τοὺς τῶν ἐχθρῶν, δέομαι ὑμῶν ἐμὲ μὲν δοκιμάζειν, τούτους δὲ ἡγείσθαι χεῖρους εἶναι. Πρῶτον δὲ ἀποδείξω ὡς οὐχ ἵππευον οὐδ' ἐπεδήμουν ἐπὶ τῶν τριάκοντα, οὐδὲ μετέσχον τῆς τότε πολιτείας.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1 [Τ.Θ.]. Τί ακριβῶς θέλει να αποδείξει ο Μαντίθεος σχετικά με τα πολιτικά του φρονήματα και ποιές συγκεκριμένες κατηγορίες αρνείται;

Μονάδες 10

B1. Να υποδείξετε και να σχολιάσετε τις εκφράσεις του κειμένου με τις οποίες ο Μαντίθεος χαρακτηρίζει το ήθος των αντιπάλων του και αυτές με τις οποίες προβάλλει το δικό του ήθος.

Μονάδες 10

B2. Και στο αρχαίο κείμενο και στο παράλληλο ο κατηγορούμενος ξεκινά τον λόγο του ευγνωμονώντας τους κατηγορούς του. Γιατί ο Λυσίας επιλέγει αυτήν την τακτική;

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ [Τ.Θ.] : Λυσίας, Ὑπὲρ τοῦ ἀδυνάτου §§1-3

Ο ομιλητής, άνθρωπος με φυσική αναπηρία, μιλώντας στη Βουλή των Πεντακοσίων, προσπαθεί να διατηρήσει το δικαίωμα να λαμβάνει το ετήσιο χρηματικό επίδομα που χορηγούσε το δημόσιο ταμείο στους ανάπηρους και τους φτωχούς. Ακολουθεί το προοίμιο του λόγου.

Λίγο ακόμα και θα εξέφραζα την ευγνωμοσύνη μου, μέλη της βουλής, στον κατήγορο, που μεθόδευσε εναντίον μου αυτή εδώ τη δίκη. Διότι ενώ προηγουμένως δεν είχα αφορμή για να λογοδοτήσω για τη ζωή μου, τώρα, εξαιτίας του, μου έχει δοθεί. Και θα προσπαθήσω με τον λόγο μου να αποδείξω αφενός ότι αυτός ψεύδεται, αφετέρου ότι εγώ έχω ζήσει έως τούτη την ημέρα με τρόπο που αξίζει έπαινο παρά φθόνο. Γιατί έχω την αίσθηση ότι μεθόδευσε αυτή εδώ τη δίκη εναντίον μου όχι για κάποιο άλλο λόγο, αλλά από φθόνο. Ωστόσο, ένας που φθονεί αυτούς που οι άλλοι τους οικτρίζουν, από ποιά αχρειότητα νομίζετε ότι θα κρατηθεί μακριά ένα τέτοιο πρόσωπο; Γιατί αν βέβαια με συκοφαντεί για χρήματα—. Αν πάλι μεεκδικείται ως εχθρό του, ψεύδεται. Γιατί λόγω της αχρειότητάς του ποτέ έως τώρα δεν τον είχα ούτε φίλο ούτε εχθρό. Είναι ήδη σαφές, μέλη της βουλής, ότι με φθονεί, διότι, ενώ αντιμετωπίζω τέτοια συμφορά, είμαι πολίτης καλύτερος από αυτόν. Διότι έχω την άποψη πως πρέπει, μέλη της βουλής, να θεραπεύει κανείς τα ελαττώματα του σώματος με τα προτερήματα της ψυχής. Γιατί αν η σκέψη μου εξισωθεί με τη συμφορά και ζήσω ανάλογα την υπόλοιπη ζωή μου, σε τί θα διαφέρω από αυτόν;

Μτφρ. Θ.Κ. Στεφανόπουλος

B3. Να δηλώσετε την ορθότητα των παρακάτω φράσεων.

- Ο Δημοσθένης ήταν ο κύριος εκπρόσωπος των συμβουλευτικών λόγων.
- Ο επίλογος είναι απαραίτητο στοιχείο στην δομή των ρητορικών λόγων.
- Ο Λυσίας σπούδασε την ρητορική τέχνη στην Μακεδονία.
- Ο κατήγορος του Μαντιθέου επένδυσε στο μίσος των Αθηναίων για τους ολιγαρχικούς.

Μονάδες 10

B4 [Τ.Θ.]. Για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις του αρχαίου διδαγμένου κειμένου, να γράψετε ένα ομόρριζο ουσιαστικό ή επίθετο της Νέας Ελληνικής, απλό ή σύνθετο: **συνήδη, διαβεβλημένοι, βεβιωμένων, καταστήναι, ἐλπίζω.**

Μονάδες 10

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A1.

Ο Μαντίθεος θέλει να αποδείξει ότι νιώθει συμπάθεια για το παρόν πολίτευμα, δηλαδή την δημοκρατία, και ότι έχει συμμετάσχει στους αγώνες γι' αυτήν όπως και οι βουλευτές. Επίσης, ο Μαντίθεος αρνείται τις εξής κατηγορίες : ότι είχε υπηρετήσει ως ιππέας, ότι ζούσε στην Αθήνα την εποχή των Τριάκοντα και ότι συμμετείχε με κάποιο τρόπο στο τυραννικό καθεστώς.

B1.

Στο προοίμιο, λοιπόν, ο ρήτορας αναφέρεται στο ήθος:

α. του ομιλητή : Ο Μαντίθεος εμφανίζεται ανιδιοτελής και σχεδόν ευγνώμων απέναντι στους κατηγορούς του, **πολλήν ἂν αὐτοῖς χάριν εἶχον ταύτης τῆς κατηγορίας**, παρουσιάζεται ως θύμα της κακίας και της συκοφαντικής τους διάθεσης, **ἐκ παντός τρόπου κακῶς ἐμὲ ποιεῖν και διαβεβλημένοις**. Επισημαίνεται η αυτογνωσία, αποφασιστικότητα και αυτοπεποίθησή του, **Ἐγὼ γὰρ οὕτω σφόδρα ἐμαυτῷ πιστεύω, ὥστ' ἐλπίζω καὶ εἴ τις πρὸς με τυγχάνει ἀηδῶς [ἢ κακῶς] διακείμενος**, **ἐπειδὴν ἐμοῦ λέγοντος ἀκούση περὶ τῶν πεπραγμένων, μεταμελήσειν αὐτῷ καὶ πολὺ βελτίω με εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον ἡγήσεσθαι**. Προβάλλεται ως πολίτης που πιστεύει στην δημοκρατία και αγωνίστηκε γι' αυτήν, **εὖνους εἰμὶ τοῖς καθεστηκόσι πράγμασι καὶ ὡς ἠνάγκασμαι τῶν αὐτῶν κινδύνων μετέχειν ὑμῖν**, που διακρίνεται για την μετριοπάθεια και την σύνεση στην ιδιωτική και δημόσια ζωή του, **φαίνωμαι περὶ τὰ ἄλλα μετρίως βεβιωκῶς καὶ πολὺ παρὰ τὴν δόξαν καὶ [παρὰ] τοὺς λόγους τοὺς τῶν ἐχθρῶν**. Κατά αυτόν τον τρόπο επιδιώκει να καταστεί συμπαθής στους βουλευτές, να κερδίσει τις εντυπώσεις και προδιαθέτει τους ακροατές ευμενῶς απέναντί του.

β. των κατηγορών : Οι κατηγοροί παρουσιάζονται κακοήθεις και συκοφάντες, άνθρωποι που κινούνται από ταπεινά κίνητρα, αφού επιζητούν με κάθε τρόπο να βλάψουν ένα πολίτη ηθικό, δημοκρατικό και ενάρετο, **ἐκ παντός τρόπου κακῶς ἐμὲ ποιεῖν και διαβεβλημένοις**. Είναι άνθρωποι επικίνδυνοι, γιατί αποτρέπουν από τα κοινά έναν πολίτη που έχει φιλοδοξίες αλλά και θέληση να συνεισφέρει στα κοινά της πόλης του. Ἐτσι προβάλλονται άτομα ανήθικα, **δέομαι ὑμῶν τούτους δὲ ἡγεῖσθαι χείρους**

είναι, με αποτέλεσμα το κατηγορητήριο να καθίσταται είναι αναξιόπιστο, γεγονός που προΐδεάζει αρνητικά το ακροατήριο.

B2.

Με τρόπο απρόσμενο ο Μαντίθεος δηλώνει την ευγνωμοσύνη του στους κατηγορούς.

Στην πρώτη παράγραφο του προοιμίου και του αρχαίου και του παραλλήλου εκφράζεται από τον κατηγορούμενο.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

**5. ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΑΡΧΑΙΩΝ Β' ΛΥΚΕΙΟΥ ΜΕ ΤΡΑΠΕΖΑ
ΘΕΜΑΤΩΝ (14621) : Λυσίου, Ὑπὲρ Μαντιθέου §12-13**

Λυσίου, Ὑπὲρ Μαντιθέου §§12-13 [Τ.Θ.]

Ἐπι δ', ὧ βουλή, οὐδεὶς ἂν ἀποδειῖξαι περὶ ἐμοῦ δύναιτο οὔτε δίκην αἰσχροῦν οὔτε γραφὴν οὔτε εἰσαγγελίαν γεγεννημένην· καίτοι ἐτέρους ὁρᾶτε πολλάκις εἰς τοιοῦτους ἀγῶνας καθεστηκότας. Πρὸς τοίνυν τὰς στρατείας καὶ τοὺς κινδύνους τοὺς πρὸς τοὺς πολεμίους σκέψασθε οἷον ἐμαυτὸν παρέχω τῇ πόλει. Πρῶτον μὲν γάρ, ὅτε τὴν συμμαχίαν ἐποιήσασθε πρὸς [τοὺς] Βοιωτοὺς καὶ εἰς Ἀλίαρτον ἔδει βοηθεῖν, ὑπὸ Ὁρθοβούλου κατειλεγμένος ἵππεύειν ἐπειδὴ πάντας ἐώρων τοῖς μὲν ἵππεύουσιν ἀσφάλειαν εἶναι δεῖν νομίζοντας, τοῖς δ' ὀπίταις κίνδυνον ἡγούμενος, ἐτέρων ἀναβάντων ἐπὶ τοὺς ἵππους ἀδοκιμάστων παρὰ τὸν νόμον ἐγὼ προσελθὼν ἔφην τῷ Ὁρθοβούλῳ ἐξαλειψαί με ἐκ τοῦ καταλόγου, ἡγούμενος αἰσχροῦν εἶναι τοῦ πλήθους μέλλοντος κινδυνεύειν ἄδειαν ἐμαυτῷ παρασκευάσαντα στρατεῦεσθαι. Καί μοι ἀνάβηθι, Ὁρθόβουλε.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A1 [Τ.Θ.]. Να γράψετε το γράμμα που αντιστοιχεί σε καθεμία από τις παρακάτω περιόδους λόγου και δίπλα σε αυτό τη λέξη «Σωστό», αν είναι σωστή, ή τη λέξη «Λάθος», αν είναι λανθασμένη, με βάση το αρχαίο κείμενο (μονάδες 5) και να τεκμηριώσετε κάθε απάντησή σας γράφοντας τις λέξεις/φράσεις του αρχαίου κειμένου που την επιβεβαιώνουν (μονάδες 5):

- α.** Ο Μαντίθεος αρνείται ότι ήταν φιλόδικος όπως οι υπόλοιποι Αθηναίοι.
- β.** Ο Μαντίθεος αναφέρεται στη συμμαχία Σπαρτιατών και Θηβαίων με αφορμή τη μάχη στην Αλίαρτο.
- γ.** Σύμφωνα με τα όσα αναφέρει ο Μαντίθεος ο Ορθόβουλος, ως φύλαρχος, κρατούσε τον κατάλογο των ιππέων.
- δ.** Ο Μαντίθεος αναφέρει ότι κάποιοι Αθηναίοι κατατάχθηκαν στο ιππικό σε αντίθεση με τον σχετικό νόμο.
- ε.** Ο Μαντίθεος ισχυρίζεται ότι θα ήταν πιο ασφαλής εάν υπηρετούσε στο πεζικό και γι' αυτό ζήτησε από τον Ορθόβουλο να τον τοποθετήσει εκεί.

Μονάδες 10

B1. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των λέξεων «*δίκη*», «*γραφή*», «*εἰσαγγελίαν*» στο αστικό και ποινικό Δίκαιο της αρχαίας Αθήνας.

Μονάδες 10

B2. Ο Μαντίθεος αναφέρεται στην στρατιωτική του ζωή και σε μία εκστρατεία. Λαμβάνοντας υπ' όψιν και το παράλληλο κείμενο να γράψετε σε ποιά εκστρατεία αναφέρεται και ποιά στοιχεία επιβεβαιώνουν την ανωτερότητά του; Ποιός έμμεσος υπαινιγμός εκφράζεται στο σημείο αυτό;

ΠΑΡΑΛΛΗΛΟ ΚΕΙΜΕΝΟ [Τ.Θ.] : Ξενοφῶν, Ἑλληνικά Βιβλ.3 κεφ.5 §21-23

Στα Ἑλληνικά ο ιστορικός Ξενοφῶν περιγράφει τα γεγονότα της μάχης στην Αλίαρτο (395 π.Χ.), στην οποία αναφέρεται και ο Μαντίθεος.

Εκείνη τη μέρα λοιπόν το ηθικό των Θηβαίων ήταν πεσμένο, γιατί έκριναν πως οι ζημιές που είχαν πάθει δεν ήταν μικρότερες από εκείνες που είχαν προκαλέσει στους αντιπάλους. Την επομένη, μαθαίνοντας ότι οι Φωκείς κι όλοι οι άλλοι (σύμμαχοι των Λακεδαιμονίων) είχαν φύγει νύχτα κι είχαν σκορπίσει ο καθένας στον τόπο του, άρχισαν να νιώθουν πολύ περήφανοι για το κατόρθωμά τους. Όταν όμως φάνηκε ο Πausanίας με τον στρατό από τη Λακεδαίμονα, νόμισαν ξανά πως διατρέχουν μεγάλο κίνδυνο, και λένε πως πολλή σιγή και κατήφεια επικρατούσε ανάμεσά τους. Ωστόσο την άλλη μέρα έφτασαν οι Αθηναίοι και παρατάχτηκαν μαζί τους, ενώ ο Πausanίας ούτε προχωρούσε ούτε άρχιζε μάχη· τότε το ηθικό των Θηβαίων αναπτρώθηκε. (...) Ο Πausanίας κι οι άλλοι Λακεδαιμόνιοι αξιωματούχοι συλλογίστηκαν ότι ο Λύσανδρος είχε σκοτωθεί κι ο στρατός του είχε φύγει νικημένος, ότι οι Κορίνθιοι δεν συμμετείχαν στην εκστρατεία κι ότι όσοι έπαιρναν μέρος ήταν απρόθυμοι· συλλογίστηκαν ακόμα και το πρόβλημα του ιππικού, ότι οι αντίπαλοι είχαν ιππικό πολύ κι εκείνοι λίγο — και, το σπουδαιότερο, ότι οι νεκροί κείτονταν κάτω από τα τείχη, έτσι που και να νικούσαν δεν θα τους ήταν εύκολο να τους περιμαζέψουν, εξαιτίας των φρουρών στους πύργους· για όλους αυτούς τους λόγους αποφάσισαν να κάνουν εκχειρίδια για την παραλαβή των νεκρών.

Μτφρ. Ρ. Ρούφος

Μονάδες 10

B3. Να αντιστοιχήσετε τις προτάσεις της στήλης **A** με τις ορθές προτάσεις της στήλης **B** :

A	B
α. Η ρητορική τέχνη αναπτύχθηκε στην Αθήνα	1. από τους σοφιστές 2. από τους φιλοσόφους.
β. Οι δικαστές στο δικαστήριο της Ηλιαίας έπρεπε	1. να είναι ζυγός αριθμός 2. να είναι μονός αριθμός.
γ. Ο Λυσίας πήρε επιμελημένη μόρφωση	1. στην κάτω Ιταλία 2. στην Αθήνα.
δ. Ο λόγος του Λυσία υπέρ Μαντιθέου	1. είχε επιτυχές τέλος 2. δεν γνωρίζουμε το αποτέλεσμα της δίκης.

Μονάδες 10

B4 [Τ.Θ.]. Να συμπληρώσετε τις παρακάτω περιόδους λόγου της Νέας Ελληνικής με το κατάλληλο ομόρριζο (απλό ή σύνθετο) της λέξης του αρχαίου διδαγμένου κειμένου που σας δίνεται, ώστε να ολοκληρωθεί ορθά το νόημά τους:

- **δύναιτο:** Έχεις πυρετό, γι' αυτό νιώθεις
- **καθεστηκότας:** Η έχει γίνει δυστυχώς ανυπόφορη!
- **σκέψασθε:** Τι σε προβληματίζει; Δείχνεις
- **έώρων:** Ο αετός έχει πολύ δυνατή
- **ἔφην:** Απαγορεύονται οι τσιγάρων στην τηλεόραση.

Μονάδες 10

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A1

α. – Σ: Ἐτι δ', ὦ βουλή, οὐδεὶς ἂν ἀποδείξαι περὶ ἐμοῦ δύναίτο οὔτε δίκην αἰσχρὰν οὔτε γραφήν οὔτε εἰσαγγελίαν γεγεννημένην / καίτοι ἐτέρους ὄρατε πολλάκις εἰς τοιούτους ἀγῶνας καθεστηκότας.

β. – Λ: ὅτε τὴν συμμαχίαν ἐποιήσασθε πρὸς [τούς] Βοιωτοὺς καὶ εἰς Ἀλίαρτον ἔδει βοηθεῖν.

γ. – Σ: ὑπὸ Ὁρθοβούλου κατειλεγμένος ἱππεύειν/ τῷ Ὁρθοβούλῳ ἐξαλειψαί με ἐκ τοῦ καταλόγου.

δ. – Σ: ἐτέρων ἀναβάντων ἐπὶ τοὺς ἵππους ἀδοκιμάστων παρὰ τὸν νόμον.

ε. – Λ: ἔφην τῷ Ὁρθοβούλῳ ἐξαλειψαί με ἐκ τοῦ καταλόγου, ἡγούμενος αἰσχρὸν εἶναι τοῦ πλήθους μέλλοντος κινδυνεύειν ἄδειαν ἐμαυτῷ παρασκευάσαντα στρατεύεσθαι.

B1.

δίκη : Η ιδιωτική δίκη, η δίκη ιδιωτικής φύσεως. Μήνυση για ιδιωτικά ζητήματα μπορούσε να κινηθεί μόνο ένας Αθηναίος πολίτης, δηλαδή άνδρας ενήλικας που ήταν **ἐπίτιμος**¹, αν θεωρούσε ότι αδικείται.

γραφήν : Δίκη δημοσίας φύσεως, δίκη επί δημοσίου αδικήματος. Ήταν δίκη για αδικήματα δημοσίας φύσεως· τα αδικήματα αυτά ήταν : προδοσία, λιποταξία, υπεξαίρεση δημοσίου χρήματος, δήμου κατάλυση, δωροδοκία, ασέβεια προς τα θεία, κάκωση γονέων, κ.λπ. Ονομάζεται έτσι, διότι έπρεπε η καταγγελία να γίνει εγγράφως. Επί της ουσίας ήταν ένα παραπεμπτικό βούλευμα, μία έγγραφη κατηγορία σε δημόσια δίκη, η οποία μπορούσε να γίνει από πολίτη κυρίως, αλλά και αυτεπάγγελτα από την ίδια την πολιτεία σε κάποιες περιπτώσεις. Γινόταν δίωξη από την πολιτεία κατά εγκληματιών, όταν θεωρούσε ότι θίγεται το δημόσιο συμφέρον. Κυρίως εκδικαζόταν στην Εκκλησία του Δήμου.

εἰσαγγελίαν : Ήταν η δημόσια κατηγορία ή καταγγελία για σοβαρότατα δημόσια αδικήματα, που αφορούσαν την ασφάλεια του κράτους (προδοσία, συνωμοσία, κατάλυση της δημοκρατίας, κ.λπ.). Εισαγόταν αρχικά στην Βουλή των Πεντακοσίων, και για αυστηρότερη ποινή και στην Εκκλησία του

¹ **ἐπίτιμος** : ο έχων πολιτικά δικαιώματα [**≠** **ἀτιμος** : ο στερηθείς τα πολιτικά του δικαιώματα]

Δήμου. Ήταν μία σοβαρότατη καταγγελία, που αφορούσε την κρατική ασφάλεια.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

B. ΘΕΜΑΤΑ ΤΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΘΕΜΑΤΩΝ 2014-2015 ΜΕ
ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ [για ωριαία τεστ]

1. ΘΕΜΑ 5^ο Λυσίου, Ἐν βουλή Μαντιθέω δοκιμαζομένω ἀπολογία, §1-3

Εἰ μὴ συνήδη, ὦ βουλή, τοῖς κατηγοροῖς βουλομένοις ἐκ παντὸς τρόπου κακῶς ἐμὲ ποιεῖν, πολλὴν ἂν αὐτοῖς χάριν εἶχον ταύτης τῆς κατηγορίας· ἡγοῦμαι γὰρ τοῖς ἀδίκως διαβεβλημένοις τούτους εἶναι μεγίστων ἀγαθῶν αἰτίους, οἵτινες ἂν αὐτοὺς ἀναγκάζωσιν εἰς ἔλεγχον τῶν αὐτοῖς βεβιωμένων καταστῆναι. ἐγὼ γὰρ οὕτω σφόδρα ἐμαυτῷ πιστεύω, ὥστ' ἐλπίζω καὶ εἴ τις πρὸς με τυγχάνει ἀηδῶς [ἢ κακῶς] διακείμενος, ἐπειδὴν ἐμοῦ λέγοντος ἀκούση περὶ τῶν πεπραγμένων, μεταμελήσειν αὐτῷ καὶ πολὺ βελτίω με εἰς τὸν λοιπὸν χρόνον ἡγήσασθαι. ἀξιῶ δέ, ὦ βουλή, ἐὰν μὲν τοῦτο μόνον ὑμῖν ἐπιδείξω, ὡς εὖνους εἰμὶ τοῖς καθεστηκόσι πράγμασι καὶ ὡς ἠνάγκασμαι τῶν αὐτῶν κινδύνων μετέχειν ὑμῖν, μηδὲν πῶ μοι πλέον εἶναι· ἐὰν δὲ φαίνωμαι <καὶ> περὶ τὰ ἄλλα μετρίως βεβιωκῶς καὶ πολὺ παρὰ τὴν δόξαν καὶ [παρὰ] τοὺς λόγους τοὺς τῶν ἐχθρῶν, δέομαι ὑμῶν ἐμὲ μὲν δοκιμάζειν, τούτους δὲ ἡγεῖσθαι χείρους εἶναι. πρῶτον δὲ ἀποδείξω ὡς οὐκ ἴππευον οὐδ' ἐπεδήμουν ἐπὶ τῶν τριάκοντα, οὐδὲ μετέσχον τῆς τότε πολιτείας.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να δηλώσετε την ορθότητα των παρακάτω φράσεων και να αιτιολογήσετε την απάντησή σας με αναφορές από το κείμενο.

- ❖ Ο Μαντίθεος νοιώθει ευγνωμοσύνη προς τους κατηγορούς του.
- ❖ Ο Μαντίθεος απαιτεί να εγκριθεί η εκλογή του, αν αποδείξει το δημοκρατικό του φρόνημα.

Μονάδες 10

B1. Να δηλώσετε την ορθότητα των παρακάτω φράσεων.

- ❖ Στοιχεία φυσικής ρητορείας είχε και ο Σόλων.
- ❖ Την ρητορική στην Αθήνα τήν καλλιέργησαν οι φιλόσοφοι.
- ❖ Οι επιδεικτικοί λόγοι εκφωνούνταν στα δικαστήρια.
- ❖ Στόχος του προοίμιου είναι η ενημέρωση του θέματος και η εύνοια του ακροατηρίου.

Μονάδες 10

B2. Να περιγράψετε το ήθος του Μαντιθέου και των κατηγορών του, όπως αυτό διαγράφεται στο προοίμιο.

Μονάδες 10

B3. Από πού συνάγεται ότι ο Μαντίθεος στο προοίμιο χαρακτηρίζεται από μεγάλη αυτοπεποίθηση;

Μονάδες 10

B4. α) συνήδη, καταστήναι, ἐπιδείξω, εὔνους, μετέσχον : Να αναλύσετε τις παραπάνω σύνθετες λέξεις του κειμένου στα συνθετικά τους.

Μονάδες 5

B4β) Να σχηματίσετε για καθεμία από τις λέξεις της Α' στήλης ένα παράγωγο επίθετο της αρχαίας ελληνικής γλώσσας με την κατάληξη που δίνεται στην Β' στήλη.

<u>Α' ΣΤΗΛΗ</u> <u>όνομα</u>	<u>Β' ΣΤΗΛΗ</u> <u>Κατάληξη</u>	<u>Γ' ΣΤΗΛΗ</u> <u>επίθετο</u>
τρόπος	-ικός	
χρόνος	-ιος	
πρᾶγμα	-τικός	
λόγος	-ιος	
ἄλλος	-οῖος	

Μονάδες 5

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A.

- ❖ **Σωστό :** «πολλήν ἂν αὐτοῖς χάριν εἶχον ταύτης τῆς κατηγορίας· ἡγοῦμαι γὰρ τοῖς ἀδίκως διαβεβλημένοις τούτους εἶναι μεγίστων ἀγαθῶν αἰτίους, οἵτινες ἂν αὐτοὺς ἀναγκάζωσιν εἰς ἔλεγχον τῶν αὐτοῖς βεβιωμένων καταστῆναι.».
- ❖ **Λάθος :** «ἀξιῶ δέ, ὦ βουλή, ἐὰν μὲν τοῦτο μόνον ὑμῖν ἐπιδείξω, ὡς εὖνους εἰμὶ τοῖς καθεστηκόσι πράγμασι καὶ ὡς ἠνάγκασμαι τῶν αὐτῶν κινδύνων μετέχειν ὑμῖν, μηδὲν πῶ μοι πλέον εἶναι».

B1.

- ❖ **Σωστό.**
- ❖ **Λάθος.**
- ❖ **Λάθος.**
- ❖ **Σωστό.**

B2.

Ο ρήτορας σκιαγραφεί το δικό του ήθος, αλλά και των κατηγορών του κατά τον εξής τρόπο:

α. Ο Μαντίθεος εμφανίζεται ανιδιοτελής και σχεδόν ευγνώμων απέναντι στους κατηγορούς του (**πολλήν ἂν αὐτοῖς χάριν εἶχον**), παρουσιάζεται ως θύμα της κακίας (**ἐκ παντὸς τρόπου κακῶς ἐμὲ ποιεῖν**) και της συκοφαντικής τους διάθεσης (**τοῖς ἀδίκως διαβεβλημένοις**). Επισημαίνεται η αυτογνωσία, αποφασιστικότητα και αυτοπεποίθησή του (**οὕτω σφόδρα ἔμαυτῶ πιστεύω, ὥστ' ἐλπίζω πολὺ βελτίω με ἡγήσεσθαι**).

Προβάλλεται ως πολίτης που πιστεύει στην δημοκρατία, δηλώνοντας την πίστη του και την αφοσίωσή του στο δημοκρατικό πολίτευμα, τονίζοντας πως συμμετείχε στους αγώνες για την εδραίωση της δημοκρατίας (**εὖνους εἰμὶ... μετέχειν ὑμῖν**). Επίσης, παρουσιάζεται ως πολίτης που διακρίνεται για την μετριοπάθεια και την σύνεση στην ιδιωτική και δημόσια ζωή του, τονίζοντας ότι ήταν συνεπής σε όλες τις

.....

.....

.....

.....

.....

**Γ. ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΕΟ
ΣΥΣΤΗΜΑ (& ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ)**

8. Λυσίου, ὑπὲρ Μαντιθέου, 20-21 §

Ἦδη δὲ τινων ἡσθόμην, ὧ βουλή, καὶ διὰ ταῦτα ἀχθομένων μοι, ὅτι νεώτερος ὢν ἐπεχείρησα λέγειν ἐν τῷ δήμῳ. ἐγὼ δὲ τὸ μὲν πρῶτον ἠναγκάσθην ὑπὲρ τῶν ἑμαυτοῦ πραγμάτων δημηγορῆσαι, ἔπειτα μέντοι καὶ ἑμαυτῷ δοκῶ φιλοτιμότερον διατεθῆναι τοῦ δέοντος, ἅμα μὲν τῶν προγόνων ἐνθυμούμενος, ὅτι οὐδὲν πέπαυνται τὰ τῆς πόλεως πράττοντες, ἅμα δὲ ὑμᾶς ὀρών (τὰ γὰρ ἀληθῆ χρῆ λέγειν) τοὺς τοιούτους μόνους <τινὸς> ἀξίους νομίζοντας εἶναι, ὥστε ὀρών ὑμᾶς ταύτην τὴν γνώμην ἔχοντας τίς οὐκ ἂν ἐπαρθείη πράττειν καὶ λέγειν ὑπὲρ τῆς πόλεως; ἔτι δὲ τί ἂν τοῖς τοιούτοις ἀχθοισθε; οὐ γὰρ ἕτεροι περὶ αὐτῶν κριταί εἰσιν, ἀλλ' ὑμεῖς.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να απαντήσετε αν οι παρακάτω ερωτήσεις είναι ορθές και να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με αναφορές από το κείμενο. :

--Ο Μαντίθεος αγόρευσε δημόσια για ζήτημα ασφάλειας του κράτους.

--Ο Μαντίθεος αρνείται πως έπραξε εσφαλμένα όταν αγόρευσε, ενώ ήταν νέος.

--Ο Μαντίθεος σεβάστηκε το έθιμο να ακολουθήσει την προγονική του παράδοση.

--Η Βουλή έκρινε αξίους πολίτες μόνο όσους ασχολούνταν με τα κοινά.

--Ο Μαντίθεος καθιστά συνυπεύθυνους τους βουλευτές στις επιλογές και πράξεις του.

Μονάδες 10

B1. Να καταδείξετε ότι ο Μαντίθεος τελειώνει τον λόγο του με ασυνήθιστο τρόπο όσον αφορά στα κριτήρια ενός επιλόγου ρητορικών λόγων.

Μονάδες 10

B2. ἄμα δὲ ὑμᾶς ὀρῶν ...καὶ λέγειν ὑπὲρ τῆς πόλεως; : Να σχολιάσετε το τμήμα αυτό, εξηγώντας πώς ο Μαντίθεος πιέζει τελεσίδικα τους βουλευτές για την έγκριση εκλογής του. Στην απάντησή σας να ληφθεί υπ' όψιν και το παρακάτω παράλληλο κείμενο :

«Μπορούμε να ασχολούμαστε με τις προσωπικές και με τις δημόσιες υποθέσεις παράλληλα και άλλοι ιδιώτες, ενώ καταπιάνονται με τις προσωπικές τους δουλειές, ωστόσο έχουν πλήρη γνώση των πολιτικών θεμάτων· γιατί μόνο εμείς θεωρούμε αυτόν που δεν μετέχει στα κοινά, όχι νωθρό αλλά άχρηστο.»²

Μονάδες 10

B3. Να απαντήσετε αν είναι ορθές ή όχι οι παρακάτω προτάσεις. :

--Οι ομηρικοί αγορητές είχαν ταλέντο στην ρητορική.

--Ο πρόλογος και ο επίλογος στους ρητορικούς λόγους ήταν απαραίτητα δομικά στοιχεία.

--Ο Ισοκράτης ήταν ο κυριότερος εκπρόσωπος των πανηγυρικών λόγων.

--Από το εν γένει έργο του Λυσία αντλούμε ιστορικά στοιχεία για την περίοδο των Τριάκοντα στην Αθήνα.

--Ο Μαντίθεος μηνύθηκε για συμμετοχή του στο πολίτευμα των Τριάκοντα ως βουλευτής.

Μονάδες 10

² Θουκυδίδου Β40 : ἔνι τε τοῖς αὐτοῖς οἰκείων ἄμα καὶ πολιτικῶν ἐπιμέλεια, καὶ ἑτέροις πρὸς ἔργα τετραμμένοις τὰ πολιτικὰ μὴ ἐνδεῶς γινῶναι·μόνοι γὰρ τὸν τε μηδὲν τῶνδε μετέχοντα οὐκ ἀπράγμονα, ἀλλ' ἀχρεῖον νομίζομεν.

B4α. Με ποιές λέξεις του κειμένου συνδέονται ετυμολογικά τα παρακάτω λήμματα : *ευαίσθητος, πανηγύρι, έξαρση, επαχθής, αυτογνωσία*

Μονάδες 5

B4β. Να συνδεθούν οι παρακάτω λέξεις του κειμένου με τις παραγωγικές καταλήξεις που σάς δίνονται ώστε να σχηματιστούν επίθετα ή ουσιαστικά της νέας ελληνικής :

ἐπεχείρησα	-η	
νομίζοντας ¹	-ση	
πράττοντες	-ικός	
διατεθῆναι	-ιμος	
κριταί ²	-ία	

Μονάδες 5

¹ να προστεθεί η πρόθεση *υπό* ως πρόθημα

² να προστεθεί το στερητικό μόριο *-α* ως πρόθημα

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A.

--**Λάθος** : «ἐγὼ δὲ τὸ μὲν πρῶτον ἠναγκάσθην ὑπὲρ τῶν ἐμαυτοῦ πραγμάτων δημηγορῆσαι.».

--**Λάθος** : «ἔπειτα μέντοι καὶ ἐμαυτῷ δοκῶ φιλοτιμότερον διατεθῆναι τοῦ δέοντος.».

--**Σωστό** : «ἅμα μὲν τῶν προγόνων ἐνθυμούμενος, ὅτι οὐδὲν πέπαινανται τὰ τῆς πόλεως πράττοντες.».

--**Σωστό** : «ἅμα δὲ ὑμᾶς ὁρῶν (τὰ γὰρ ἀληθῆ χρῆ λέγειν) τοὺς τοιούτους μόνους <τινός> ἀξιούς νομίζοντας εἶναι.».

--**Σωστό** : «ἅμα δὲ ὑμᾶς ὁρῶν (τὰ γὰρ ἀληθῆ χρῆ λέγειν) τοὺς τοιούτους μόνους <τινός> ἀξιούς νομίζοντας εἶναι, ὥστε ὁρῶν ὑμᾶς ταύτην τὴν γνώμην ἔχοντας τίς οὐκ ἂν ἐπαρθείη πράττειν καὶ λέγειν ὑπὲρ τῆς πόλεως; ἔτι δὲ τί ἂν τοῖς τοιούτοις ἄχθοισθε; οὐ γὰρ ἕτεροι περὶ αὐτῶν κριταὶ εἰσιν, ἀλλ' ὑμεῖς.».

B1.

Ο ἐπίλογος ενός ρητορικού λόγου στοιχειοθετεῖται ἀπὸ τὴν **ανάμνηση**, δηλαδή τὴν ανακεφαλαίωση τῶν βασικῶν θέσεων τοῦ ομιλητῆ, καὶ ἀπὸ τὴν **παθοποιία** που καταλήγει σὲ προτροπὴ ἢ αποτροπὴ. Ο Λυσίας προσπαθεῖ ὥστε νὰ μὴ φανεῖ ὁ λόγος τοῦ Μαντίθεου τεχνικός καὶ υπολογισμένος, γιὰ αὐτὸ καὶ ἀπουσιάζουν καὶ τὰ δύο αὐτὰ στοιχεῖα.

Ἔτσι, δὲν **ανακεφαλαιώνει**, ἀλλὰ ἀντιθέτως παρουσιάζει τὸν Μαντίθεο νὰ ἀναφέρεται στὴν πρώτη τοῦ δημηγορία, που εἶχε ἐκφωνήσει σὲ πολὺ μικρὴ ηλικία, προσπαθώντας μέσω αὐτοῦ νὰ ἐπιβεβαιώσῃ γιὰ μίαν ἀκόμα φορὰ τὸν σεβασμὸ τοῦ στο πολίτευμα καὶ στὰ ἰδανικά τῆς πόλης του, ἀλλὰ καὶ νὰ φανερώσῃ τὶς πολιτικὲς τοῦ φιλοδοξίες.

Επίσης, ἡ **παθοποιία** δὲν καταλήγει σὲ προτροπὴ ἢ αποτροπὴ. Ἀντιθέτως, προσπαθεῖ ὁ Μαντίθεος νὰ κερδίσει γιὰ μίαν ἀκόμη φορὰ τὴν **εὐνοία** τῶν δικαστῶν καὶ τοῦ ἀκροατηρίου, ἐπισημαίνοντας τὶς πολιτικὲς τοῦ φιλοδοξίες, ἀλλὰ καὶ τὸν σεβασμὸ καὶ πίστη τοῦ πρὸς τὸ δημοκρατικὸ πολίτευμα.

Ο Λυσίας, έχοντας ως αφορμή τις εξηγήσεις του Μαντίθεου για την αγόρευσή του ενώπιον της εκκλησίας του δήμου σε νεαρή ηλικία, βρίσκει την ευκαιρία να προδιαθέσει τους βουλευτές θετικά προς το πρόσωπο του κατηγορουμένου, τονίζοντας το ενδιαφέρον του για την πόλη και την προσήλωση του ιδίου και της οικογενείας του στην αντίληψη ότι ο σωστός Αθηναίος ενδιαφέρεται για την πατρίδα του και συμμετέχει στην διοίκησή της. Το ενδιαφέρον αυτό δεν είναι παρά έκφραση πατριωτισμού, καθώς εκφράζεται με λόγια και έργα για το καλό της πόλης.

Ωστόσο, ο Μαντίθεος δείχνει να επιβεβαιώνει ενώπιον των βουλευτών πως και κατά την γνώμη του υπερέβαλε εαυτόν και υπέδειξε μεγαλύτερο ζήλο, ξεπερνώντας τα όρια της ευπρέπειας και της δεοντολογίας. Παρόλο που αναγνωρίζει το λάθος του και τον παρορμητισμό του, δεν μετανοιώνει για την συμπεριφορά του αυτήν, καθώς δεν υποκινείται από αίσθημα αλαζονείας.

Τα ορμητήριά του σχετίζονται αφενός με τους προγόνους του, καθώς τούς μιμείτο, οι οποίοι ασχολούνταν ανελλιπώς με το κοινό συμφέρον της πόλης τους (**ἅμα μὲν τῶν προγόνων ...τὰ τῆς πόλεως πράττοντες**). αφετέρου σχετίζονται με την στάση που κρατούν και από τον τρόπο με τον οποίο αξιολογούν τους πολίτες οι βουλευτές, οι οποίοι τούς κρίνουν βάσει του βαθμού συμμετοχής τους στα κοινά και του πατριωτισμού τους (**ἅμα δὲ ὑμᾶς ὁρῶν ...ἀξιους νομίζοντας εἶναι**).

Κλείνει τον λόγο του με μία ρητορική ερώτηση (**τις οὐκ ἂν ἐπαρθείη πράττειν καὶ λέγειν ὑπὲρ τῆς πόλεως;**), με την οποία ουσιαστικά υποδεικνύει στους βουλευτές-δικαστές ότι πρέπει να παρακινούν τον κάθε πολίτη να έχει ενεργό συμμετοχή στα πολιτικά πράγματα.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....
.....
.....
.....

Δ. ΘΕΜΑΤΑ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΩΝ Β' ΛΥΚΕΙΟΥ
ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΜΕΝΑ ΣΤΟ ΝΕΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΜΕ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ 2002 : Λυσίου, Ὑπὲρ Μαντιθέου, 7-8 §

Ἐμὲ τοίνυν οὐδεὶς ἂν ἀποδείξειεν οὐτ' ἀπενεχθέντα ὑπὸ τῶν φυλάρχων οὔτε παραδοθέντα τοῖς συνδίκοις οὔτε κατάστασιν καταβαλόντα. καίτοι πᾶσι ῥάδιον τοῦτο γνῶναι, ὅτι ἀναγκαῖον ἦν τοῖς φυλάρχοις, εἰ μὴ ἀποδείξειαν τοὺς ἔχοντας τὰς καταστάσεις, αὐτοῖς ζημιοῦσθαι. ὥστε πολὺ ἂν δικαιότερον ἐκείνοις τοῖς γράμμασιν ἢ τούτοις πιστεύοιτε· ἐκ μὲν γὰρ τούτων ῥάδιον ἦν ἐξαλειφθῆναι τῷ βουλομένῳ, ἐν ἐκείνοις δὲ τοὺς ἰππεύσαντας ἀναγκαῖον ἦν ὑπὸ τῶν φυλάρχων ἀπενεχθῆναι. ἔτι δέ, ὦ βουλή, εἴπερ ἴππευσα, οὐκ ἂν ἦ ἔξαρκος ὡς δεινόν τι πεποιηκώς, ἀλλ' ἠξίουν, ἀποδείξας ὡς οὐδεὶς ὑπ' ἐμοῦ τῶν πολιτῶν κακῶς πέπονθε, δοκιμάζεσθαι. ὁρῶ δὲ καὶ ὑμᾶς ταύτη τῇ γνώμῃ χρωμένους, καὶ πολλοὺς μὲν τῶν τότε ἰππευσάντων βουλευόντας, πολλοὺς δ' αὐτῶν στρατηγούς καὶ ἰππάρχους κεχειροτονημένους. ὥστε μηδὲν δι' ἄλλο με ἠγεῖσθε ταύτην ποιῆσθαι τὴν ἀπολογία, ἢ ὅτι περιφανῶς ἐτόλμησάν μου καταψεύσασθαι. Ἀνάβηθι δέ μοι καὶ μαρτύρησον.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

A. Να απαντήσετε αν οι παρακάτω ερωτήσεις είναι ορθές και να τεκμηριώσετε την απάντησή σας με αναφορές από το κείμενο.

- ❖ Ο Μαντίθεος ισχυρίζεται πως επέστρεψε, ως όφειλε, στο κράτος το χρηματικό ποσό του ιππέα.
- ❖ Πολλοί από όσους ήταν ιππείς επί των Τριάκοντα έγιναν αργότερα βουλευτές, στρατηγοί και ἰππάρχοι.

Μονάδες 10

B1. Σύμφωνα με τα δεδομένα της παραγράφου 7, να εντοπίσετε τα εναντίον του Μαντιθέου ενοχοποιητικά στοιχεία και να διευκρινίσετε το περιεχόμενό τους.

Μονάδες 10

B2. Σε ποιά γεγονός αναφέρεται ο Μαντίθεος με τη φράση "εἶπερ ἵππευσα, ... δοκιμάζεσθαι" και ποιά είναι η βαθύτερη επιδίωξή του;

Μονάδες 10

B3. Να απαντήσετε αν οι παρακάτω ερωτήσεις είναι ορθές.

Ο Μαντίθεος κατηγορήθηκε για συμμετοχή του στο πολίτευμα των Τριάκοντα ως ιππέας.

Ο κυριότερος εκπρόσωπος των πανηγυρικών λόγων ήταν ο Λυσίας.

Μονάδες 10

B4. Να γράψετε δύο ομόρριζα (απλά ή σύνθετα, της αρχαίας ή της νέας ελληνικής) από το β' συνθετικό καθεμιάς από τις παρακάτω λέξεις : ἀποδείξειεν, ἀπενεχθέντα, συνδίκους, στρατηγούς, ἀνάβηθι.

Μονάδες 10

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A.

- ❖ **Λάθος** : «Ἐμὲ τοίνυν οὐδεὶς ἂν ἀποδείξειεν οὐτ' ἀπενεχθέντα ὑπὸ τῶν φυλάρχων οὔτε παραδοθέντα τοῖς συνδίκοις οὔτε κατάστασιν καταβαλόντα.».
- ❖ **Σωστό** : «ὄρῳ δὲ καὶ ὑμᾶς ταύτη τῇ γνώμῃ χρωμένους, καὶ πολλοὺς μὲν τῶν τότε ἵππευσάντων βουλευόντας, πολλοὺς δ' αὐτῶν στρατηγούς καὶ ἱπάρχους κεχειροτονημένους.».

B1.

οὐτ' ἀπενεχθέντα... οὔτε παραδοθέντα... οὔτε καταβαλόντα : Οι τρεις αυτές κατηγορηματικές μετοχές φανερώνουν το κατηγορητήριο κατά του Μαντίθεου, αλλά αποτελούν ταυτόχρονα και την απόδειξη της αθωότητάς του.

Η πρώτη μετοχή (**οὐτ' ἀπενεχθέντα**) αναφέρεται στο γεγονός ότι ουδέποτε αναγράφηκε στους καταλόγους από τους φυλάρχους. Η δεύτερη μετοχή (**οὔτε παραδοθέντα**) αναφέρεται στο γεγονός ότι ουδέποτε οι συνήγοροι του δημοσίου, οι οποίοι εκπροσωπούσαν τα συμφέροντα της πόλεως, δεν στράφηκαν εναντίον του Μαντίθεου για την είσπραξη της **καταστάσεως**, δηλαδή του επιδόματος που έπαιρναν οι διατελέσαντες ιππείς. Η τρίτη μετοχή (**οὔτε καταβαλόντα**) σχετίζεται με τα ίδια γεγονότα. Αναφέρεται στο γεγονός ότι ουδέποτε επέστρεψε πίσω κάποιο επίδομα που τυχόν πήρε ως ιππέας, καθώς ποτέ δεν ανέλαβε ένα τέτοιο αξίωμα.

Σημαντικό τεκμήριο ενοχής για το ότι ο Μαντίθεος διετέλεσε ιππέας την περίοδο των Τριάκοντα θα μπορούσαν να αποτελέσουν **τὰ γράμματα**, δηλαδή ο επίσημος κατάλογος των φυλάρχων με τους ιππείς την περίοδο των Τριάκοντα : Οι ιππείς την περίοδο των Τριάκοντα, που είχαν εγκριθεί από την Βουλή, έπαιρναν ένα επίδομα (**κατάστασιν**). Αν εκλέγονταν αργότερα άλλοι στην θέση τους, επέστρεφαν αυτό το επίδομα μέσω των φυλάρχων, οι οποίοι ήταν παράλληλα και αρχηγοί του ιππικού

της φυλής τους. Επομένως, οι φύλαρχοι είχαν γνώση των ατόμων που υπηρέτησαν.

Μετά την πτώση των Τριάντα τυράννων, οι φύλαρχοι υποχρεώθηκαν, κατόπιν εντολής του αθηναϊκού δήμου, να καταγράψουν τα ονόματα όσων διετέλεσαν ιππείς την περίοδο εκείνη, ώστε να εισπραχθούν πίσω αυτά τα επιδόματα. Οι φύλαρχοι, λοιπόν, συνέτασσαν ένα επίσημο έγγραφο που τό παρέδιδαν στην Βουλή με τους διατελέσαντες ιππείς την περίοδο των τυράννων. Αν αποδεικνυόταν ότι κάποιος παραλείφθηκε από τον κατάλογο αυτόν, οι φύλαρχοι ήταν υπόλογοι και έπρεπε να επιστρέψουν οι ίδιοι πλέον το χρηματικό αυτό ποσό του επιδόματος.

Σύμφωνα λοιπόν με τον Μαντίθεο, το δικό του όνομα δεν συμπεριλήφθηκε στον κατάλογο αυτό των φυλάρχων (**οὐτ' ἀπενεχθέντα**), οι **σύνδικοι** δεν στράφηκαν σε αυτόν για την **ανάπραξιν** (**οὔτε παραδοθέντα**), και ο ίδιος δεν επέστρεψε στο δημόσιο καμία **κατάστασιν** (**οὔτε καταβαλόντα**). Το επιχείρημα αυτό του υπερασπιστικού του λόγου είναι και το πιο σοβαρό, καθώς με αυτό ο Μαντίθεος έχει τη δυνατότητα να άρει οποιαδήποτε αμφιβολία των βουλευτών για την αθωότητά του και την καταλληλότητά του στο βουλευτικό αξίωμα.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

E. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- [Γεωργοπαπαδάκου Α](#), «[Θουκυδίδη ιστορία](#) : Τα κυριότερα μέρη από το έργο : Εισαγωγή-Βιβλ. Ι-ΙΙΙ» , (Θεσσαλονίκη : εκδόσεις [Μαλλιάρης Παιδεία](#), 21999)
- Γραμμένου, Παναγιωτ., «Λυσία Υπέρ Μαντιθέου, Β' ΓΕΛ, Ρητορικά Κείμενα – Ομάδας προσανατολισμού ανθρωπιστικών σπουδών», (Αθήνα : εκδόσεις Πατάκης, 2015)
- Κατεβαίνη, Σ. Κωνσταντίνου : «Συντακτικὸν τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσας καὶ κυρίως τοῦ ἀττικοῦ πεζοῦ λόγου», [Αθήναι : ἐκδόσεις Παπαδήμα, 21999].
- [Καρατσώλη, Γεωργ.](#), «Θεματογραφία, τόμος ΙΙΙ, Λυσίας-Ισοκράτης-Αισχίνης, μέρος Α'» (Αθήνα : εκδόσεις Θεάγης, 1993)
- [Καρατσώλη, Γεωργ.](#), «Θεματογραφία, τόμος ΙV, Λυσίας-Ισοκράτης-Αισχίνης, μέρος Β'» (Αθήνα : εκδόσεις Θεάγης, 1994).
- Κέντρο Εκπαιδευτικής Έρευνας, «Αξιολόγηση των μαθητών της Β' Λυκείου στην Αρχαία Ελληνική Γραμματεία (Θεωρητική Κατεύθυνση), Ρητορικός Λόγος», τεύχος Α' (Αθήνα : ΥΠΕΠΘ, 2000).
- Κοντέου, Γ., «επίμετρο μεγάλο λεξικό ρημάτων», Γεώργιος Ράπτης καὶ Γεώργιος Κοντέος επιμέλεια ἐκδόσης (Θεσσαλονίκη : εκδόσεις Γεώργιος Θ. Κοντέος, 1991).
- Μπαμπινιώτη Γ., «Λεξικό της Ελληνικής Γλώσσας», Τράπαλης Γ. και Μωυσιάδης Θ. επιμ. εκδ. (Αθήνα : Εκδόσεις Κέντρο Λεξικολογίας, 2002).
- Νάτση, Δ., «Θεματογραφία Αρχαίας Ελληνικής, Κριτήρια Αξιολόγησης στο Αδίδακτο κείμενο για την Β' και Γ' Λυκείου» (Αθήνα : εκδόσεις Γρηγόρης, 2013).

-- Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, «Θουκυδίδου Ιστορία του Πελοποννησιακού Πολέμου», μετάφραση του Αγγέλου Σ. Βλάχου, (Αθήνα : ΥΠΕΠΘ, 1998)

-- Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, «Θουκυδίδου Ιστορία του Πελοποννησιακού Πολέμου», συγγραφέας Ηλίας Σ. Σπυρόπουλος, (Αθήνα : ΥΠΕΠΘ, 1998)

-- Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, «Ρητορικά κείμενα, Β' Λυκείου, θεωρητική κατεύθυνση», συγγραφείς : Κωνσταντίνος Ι. Δάλκος, Χρίστος Ι. Δάλκος, Γεώργιος Π. Μανουσόπουλος, Νικόλαος Ι. Μπονόβας, Σπυρίδων Α. Παργινός (Αθήνα : ΥΠΕΠΘ, 2000).

-- Liddell Hen. and Scott Rob., «Μέγα Λεξικόν τῆς Ἑλληνικῆς Γλώσσης, μεταφρασθὲν ὑπὸ Ξενοφῶντος Μόσχου», ἀνατύπωσις (Αθήναι : ἐκδόσεις Σιδέρης Ἰωάννης, 2001).

-- Lesky A., «Ιστορία της αρχαίας ελληνικής λογοτεχνίας», μετάφραση Τσοπανάκη Αγαπητού (Θεσσαλονίκη : ἐκδόσεις ἀφοί Κυριακίδη, ⁵1981)

-Σκαρμίτζου, Στ., «αρχαίο ελληνικό ιππικό (1000-350 π.Χ.)», στον διαδικτυακό τόπο <https://stefanoskarmintzos.wordpress.com> (ημερομηνία ανάκτησης 12/12/2016).\

-- Σταματάκου, Ιω., «Λεξικὸ τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Γλώσσης», Ι. Σταματάκος ἐπιμέλεια ἔκδοσης (Αθήναι : Ἐκδόσεις Βιβλιοπρομηθευτική, 1999).

-- Σταματάκου, Ιω., «Ἱστορικὴ γραμματικὴ τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς κατὰ τὰ πορίσματα τῆς συγκριτικῆς γλωσσολογίας», (Αθήναι : Ἐκδόσεις Βιβλιοπρομηθευτική, ⁵1999).

-- Φραγκούλη, Αθανασ., «Θουκυδίδη, Περικλέους Επιτάφιος, Γ' Λυκείου Γενικῆς Παιδείας», (Αθήνα : ἐκδόσεις Πατάκη, 2005).

Δημήτρης Νάτσης

- Academia Scientiarvm Germanica, «Thucydidis Historiae I-II», (Lipsiae, 1832, ἀναδημοσίευσις ἐν Ἀθήναις : εκδόσεις Παπαδήμα, 1989)
- Academia Scientiarvm Germanica, «Thucydidis Historiae III-IV», (Lipsiae, 1832, ἀναδημοσίευσις ἐν Ἀθήναις : εκδόσεις Παπαδήμα, 1989)
- Thalheim, T., Lysiae orationes, (Λειψία : Teubner, 1913)
- W.R.M. Lamb, Lysias, (Loeb Classical Library : εκδ. 1930)